

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB. PETRINJSKA ULICA BR. 22
 PRIZEMNO. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 14.—, POLUGOD. K 7.—, ČETVRTGOD
 K 3.50. POJEDINI BR. 60 FIL. IZLAZI DVA PUT MJESEČNO.

Spomenica

„Zemalj. organizacije cionista iz jugoslavenskih zemalja“

Narodnom vijeću Slovenaca, Hrvata i Srba.

Kjöbenhavenski ured cionističke svjetske organizacije odaslao je svim cionističkim zemaljskim savezima ovu cirkularnu brzojavku:

Kjöbenhavn, 24. oktobra 1918.

Primakao se čas, kad ima da se stvore osnovke trajnome i pravednome miru. A takav mir može da nastane samo onda, ako se ispune pravedni zahtjevi svih naroda, i malih i velikih, i ako se za svaki narod stvori mogućnost, da se dade u službu čovječanstva razvijajući sve prirodjene sile i sposobnosti. I židovski narod iznosi u ovome istorijskome sudbonosnome času svoje zahtjeve.

U mirovnome aktu mora da mu se zajamči:

1. Palestina kao narodna domaja židovskoga naroda u granicama određenim povjesnom predajom i političkim i ekonomskim potrebama, a zajedno stvaranje preduvjeta za njezinu nesmetanu izgradnju.
2. Potpuna i zbiljska jednakopravnost Židova u svim zemljama.
3. Nacijonalna autonomija na kulturnome, socijalnome i političkome području u zemljama, što no ih Židovi nastavaju u masama, i u drugim zemljama, ako njihovo židovsko pučanstvo bude to zahtievalo.

Pozivamo cionističke saveze svih zemalja, da te zahtjeve židovskoga naroda zastupaju prema vladama i javnome mišljenju zemlje, da zahtievaju svom krepčinom njihovo provedenje u mirovnome ugovoru i da time djelatno podupiru politička nastojanja skupne organizacije.

Onoga dana, kad se bude sklopio mir, po kome će se čovječanstvo približiti obistinjenju židovskoga ideala pomirbe naroda i vječnoga mira, mora da se okaje i odšteti martirij židovskoga naroda od dva tisućljeća, koji kao krivnja tišti savjest svih naroda.

Židovski narod mora da udje u savez slobodnih naroda kao jednakopravan član.

Cionistička organizacija.

Kjöbenhavenski ured.

Dr. Victor Jacobson.“

Vršeći nalog sadržan u ovoj brzojavci osjećamo potrebu, da prikažemo u suštini biće i stanje cionističkoga pokreta. Činimo to u želji, da se upoznadu naše težnje, koje nam diktuje narodni ponos, što no je došao do tako velebnoga izražaja u svih naroda, kojima je kucnuo čas duševne slobode, pa da i u predstavništvu S. H. S., koje se prema svome manifestu tako iskreno i bez priuzdržaja saglašava sa slobodnjačkim načelima prosvijećenih naroda i državnika na zapadu — na čelu im lučnoše Woodrowa Wilsona — zadobijemo u svjetskome mirovnome zboru pored ostalih glasova i glas preporodjene Jugoslavije za svoje zahtjeve.

Rodila se cionistička misao iz boli ponosnih duhova židovskoga naroda nad tužnim položajem, šta ga je dojako, kud i kamo više tudjom no svojom krivnjom, zapremao židovski

narod u kolu ostalih naroda, i nad unutarnjom slabosti židovskoga naroda, uzrokovanom osjećajem nemoći u jednome svijetu, u kome je pravo bilo u onoga, u koga je bila brutalna sila.

Raštrkani, nesajedinjeni zajedničkim ciljevima iskusili smo udes naroda bez države, koja bi nam bila podpornjem a zajedno i žarištem narodnih ideala, što no bi sajedinjavao razasuti narod, i ako ne sav u jednoj fizičkoj, a to u jednoj duševnoj domaji.

Zastidjeli smo se onih, kojima je franceska revolucija bila signalom, da zatočivši svoje narodno dostojanstvo izgину u tudjim narodima, a ne htjedoše vidjeti, da ih ti narodi osjećaju u tudjim tijelom u svome mesu i da ih ne će i ne mogu asimilirati u se.

Taj ponos i taj stid, materijalna bijeda istočnih i moralna bijeda zapadnih Židova, urodiše našim osvještanjem.

Što hoće cionizam?

Zadaća mu je trojaka:

Hoće da stvori Židovskome narodu javnim pravom zajamčenu domaju u Palestini;

hoće, da ta domaja bude osnovnom polugom za osvještjenje svih Židova, e da se spomenu svoje velike kulturne prošlosti, svoje zajedničke tradicije, pa da izadju iz nedostojnoga stanja sadašnjosti težeći za duševno jedinstvenom, ponosnom, jasnom budućnosti;

hoće, da izjasni naš odnošaj prema ostalim narodima time, te skuplja svu narodnu snagu za preporod jednoga naroda, dostojnoga, da ne propadne, pa da taj narod svijestan sam sebe kao jednakopravni drug u svesvijetskoj družbi naroda saradjuje oko osvitka doba sveopćega bratskoga sklada na čitavome svijetu.

Hoćemo svoj život, a prije svega svoju dušu i svoj ponos.

Pa tako je židovski narod, sajedinen u svome samosvijesnome dijelu u cionističkome pokretu, prvi od svih potlačenih naroda jasno istakao zahtjev za samoopredjeljenje naroda. Želeći to samoopredjeljenje za se, pozdravljala je cionistička organizacija svaku težnju drugih neslobodnih naroda za samoopredjeljenjem. Stoga se cionistička organizacija uvijek vidjela na strani slabih naroda, onih, koji su zajedno s njome žudjeno iščekivali čas, kad moralno pravo bude nadvladalo pravo fizičke sile. I zato je osnovka cionističkome pokretu nužno demokratska.

Nije stoga čudo, da su najprosvjećeniji duhovi slobodnjačkih zapadnih naroda, Rusije, Češke, srdačno pozdravile nastanak i razvitak cionizma. Nežidovski su spisatelji bili naši agitatori, nežidovski političari promicatelji naših političkih težnja. Moralna je i duševna sila Evrope i Amerike bila našom saveznicom. Narod bez teritorija doživio je zadovoljštinu, da se cionistička organizacija kao njegovo predstavništvo smatra političkim faktorom, ma da iza nje ne stoji ni sila oružja, ni sila kapitala, već samo moralna sila najboljih muževa i svojstava židovskog naroda.

Tako je engleska vlada 1902. ponudila cionističkoj organizaciji Ugandu kao politički nacionalno autonomnu naseobu za Židove. Vezani osjećajima srca o Palestinu, mi te ponude nijesmo prihvatili. Baš u zapadnim zemljama — naročito u Engleskoj i u njezinim kolonijama i u Americi, u tim zemljama trgovačkoga, tobože neidealističkoga duha — zadobila je cionistička organizacija najjači utjecaj na vlade i političare.

Mi mjerimo vrijednost cionističkoga pokreta ne samo o zadovoljštinu, što je našim dušama pruža, već i o sudove ljudi, koji su ne samo duševne nego i moralne jedinice prvoga reda, a koji su svojim simpatijama u tolikoj mjeri uz nas, da ih možemo nazvati nežidovskim cionistima: Tolstoj, Maksim Gorkij, Jaroslav Vrhlicki, T. G. Masaryk, Leon Bourgeois, George Eliot, Björnson, Josef Chamberlain, Grey, Balfour, Wilson, Clemenceau, Berta Suttner, William Stead.

I eto: na pragu preudezbe svijeta na osnovci zaštite malih naroda engleska je vlada prva, koja je 2. novembra 1917. zvaničnom notom kabineta zajamčila židovskome narodu ostvarenje javnim pravom zajamčene domaje u Palestini. Amerika, Francuska i Italija jednako zvanično usvojiše ovu političku obvezu. Nije čudo, te su se na Galipolju samostalni židovski bataljuni do temelja iskrvarili uz antantne čete. Nije čudo, te su se stvorili židovski bataljuni, da se bore uz antantne čete za oslobođenje Palestine. Istorija će ih dično spominjati kao borce za slobodu slobodnjačkoga židovskoga naroda uz slobodnjačke narode.

I mi znamo, da se ono, što se nekad smatralo pustom sanjom zanešen, aka, danas obraća u zbilju: Židovska se država radja.

U mirovnome zboru vijećat će i zastupnici židovskoga naroda; i njih će se pitati; i on nakon 2000 godina opet kao slobodan narod zajedno sa pobjedničkim narodima kroji svoj udes. I mi već danas znamo, da u tome mirovnome zboru ne će biti nijednoga glasa velikih nacija, koji se ne bi oglasio za ovaj uzvišeni cilj židovskoga naroda.

Želimo, da ovo pitanje ne zateče predstavnike Slovenaca, Hrvata i Srba nepripravne. Do toga nam je, da i njihov glas bude za nas dostojan duha, koji će vladati u ovome zboru, duha Wilsona i njegovih saveznika. Želimo, da bude glasom proizašlim iz poštovanja i simpatije. To mi iščekujemo jednako, kako smo uvjereni, da će židovski muževi — savjetnici i doglav-

nici predstavnika antantinih vlada — radosno i prirodno poraditi oko etički visokih ciljeva jugoslavenskoga naroda.

II.

U smislu točke 2. naloga Kjöbenhavenskoga ureda cionističke organizacije tražimo u ime cionista i ostalih narodnih Židova jugoslavenskih zemalja potpunu i zbiljsku jednakopravnost Židova u državi Slovenaca, Hrvata i Srba. S obzirom na 5. tačku proglašena Narodnoga Vijeća, po kojoj se svim narodnim manjinama osigurava slobodan razvoj, osjećamo tek potrebu, da jasno istaknemo, kako mi shvaćamo tu jednakopravnost. Pri tome polazimo sa stajališta, da je već po prijašnjim zakonima u Hrvatskoj formalno bila izrečena jednakopravnost Židova, a da se pored toga ipak obarala ta jednakopravnost pojedinim zakonima.

Lebdi nam pred očima uzoran primjer kraljevine Srbije, čiji je narod i čija je vlada zakonski i faktički priznavala i davala jednakopravnost Židovima u jednakoj mjeri kao i zapadne države tako, te se, pored za njih samo sobom prirodjenoga priznavanja Židova kao nacije, u kraljevini Srbiji nije zamjećivala ni asemitska, a kamo li antisemitska struja.

Kao državljani tražimo potpuno jednaka prava sa svim ostalim državljanima želeći, da u državi vlada duh pravičnosti bez kojega zakon ostaje ispraznom formalnosti, pa da se doista i svakome Židovu omogući, da udje u svako zvanje, da saučestvuje u svakoj grani državne vlasti: u zakonodavstvu, u sudstvu, i u upravi. Više od zakona želimo ustavnu svijest osnovanu na moralnoj dužnosti zakonodavca i državnika, koja nalaže zbiljsko vršenje jednakopravnosti. Želimo, da prestanemo biti gradjanima drugoga reda, kakovim nas je učinila rasna preuzetnost poimence njemačkoga naroda, a po njegovu uzoru i bivša monarkija.

U državi, u kojoj nikad nije vladala jednakopravnost, već se sazдалa na osnovci nadredjenosti i podredjenosti i nacionalne i socijalne, ne mogosmo se nadati, da ćemo baš mi postići zbiljsku jednakopravnost, gdje je ne postigoše ni drugi, fizički jači, teritorijalno zaokruženi. Ali u državi, kojoj u času njezina nastanka biva mišlju vodiljom nenatrunjeni demokratski program predsjednika Ujedinjenih Država Američkih, pa još u državi slavenskoj, po tradiciji Slavenstva prirodno demokratskoj, gotovo i ne bismo morali istaći zahtjeve, koje navedosmo, e da nam se ispune.

Povrh državlanske jednakopravnosti zahtijevamo narodnu. Zahtjev se taj sam sobom razumije. U slobodnjačkoj državi ne može o njemu biti spora.

Ovaj zahtjev ne nameće državnoj vlasti nikakovih dužnosti, već ako negativnu, da nas ne sprečava u našoj narodnoj autonomiji. I taj je zahtjev — ne može drugačije da bude — u prosvijećenim demokratskim zemljama priznat, a da tome i nije trebalo posebnih zakonskih garancija.

S obzirom na to, što smo u državi Srba, Hrvata i Slovenaca neznatna, raštrkana manjina, naši se zahtjevi u pogledu narodne autonomije ograničuju na ovo:

1. Mogućnost osnivanja židovskih narodnih općina ili preudezbe dojakošnjih židovskih bogoštovnih općina u narodno-židovske kao mjesnih žarišta kulturnog, vjerskog i humanitarnog života njenih općinara.

2. Mogućnost ujedinjenja tih židovskih općina u zajedničku vezu nad općinama, koja će u svim židovskim pitanjima biti višom molbom i to tako, da se utjecaj birokratske vlasti izluči iz sfere židovskih pitanja.

3. Mogućnost potpunog narodnog, kulturnog života, a u vezi s time osnivanja židovskih narodnih osnovnih i drugih škola s pravom javnosti, a usljed toga i izdavanja učevnih knjiga.

4. U vezi stime garancije, te će se prinosi za uzdržavanje narodnih i vjersko-bogoštovnih uredaba (škola, sinagoga i t. d.) namijeniti tijelima, koja ih uzdržavaju; ovlast za raspisivanje i prisilno utjerivanje poreza za kulturne i bogoštovne autonomne uredbe židovstva.

5. Mogućnost nesmetanoga saobraćaja i saradnje oko zajedničkih težnja s čitavim židovskim narodom, kojega se dijelom osjećamo.

6. Ustavno parlamentarno zastupstvo židovske narodne manjine.

Ističemo, da je ovo jedan dio zahtjeva, koje će predstavnici židovskoga naroda iznijeti na mirovnome kongresu, koji će im — to je danas već očito — zadovoljiti. Zahtjevi su to naši upravljani u prvome redu na mirovni zbor, a izvršenje tih zahtjeva proizaći će iz njega kao direktiva svim državama i

narodima. Iznašajući ih ovdje, činimo to najpače za to, kako bi našle unapred shvaćanje u predstavnika Slovenaca, Hrvata i Srba u mirovnome zboru i pripravljeno tlo u domovini našoj.

III.

Razloživši tako osnovke i posljedice našega gledanja na svijet, smatramo potrebnim pri kraju istaći ovo:

Teško nam biva uvijek i uvijek iznova isticati, da se naše stajalište ne kosi s patriotizmom. Ne veže samo krvna veza, već i veza zajedničke grude i zajedničkih udesa narod o narod, ljude o ljude. Konzervativan u plemenitome smislu riječi židovski je narod sačuvao vjernost zemljama, koje je nastavao. Patriotizam je čuvstvo, koje se ni zakonima, ni ikakom prisilom ne iznudjuje, već se očituje u djelatnoj zdušnoj saradnji sa svim državljanima one zemlje, u kojoj živimo. Mi, cionistička organizacija u jugoslavenskim zemljama, zadobivši svojim osvjetljenjem jasan odnos prema drugim narodima shvatili smo od prvog časa, da zasebni život pojedinih naroda zadobija svoju etsku podlogu u tome, te zaokruživši svoju nacionalnu individualnost teži za skladnim, bratskim ciljevima svesvijetskog saveza svih naroda, kao jedan njezin član sa zasebnom notom u svesvijetskoj harmoniji. Neka se stoga naše uvjeravanje o patriotizmu ne smatra ispraznim patosom. Da to nije, na nama je, da dokažemo činom. I dokazasmo shvaćanje za to dojako. Ne zalazeći u partajske sporove u domovini našoj, mi smo u svojoj organizaciji na osnovci uže pripadnosti davno prije rata ujedinili narodne Židove u cionistički savez jugoslavenskih zemalja. Cijeneći slobodoumnu snošljivost Srba kraljevine Srbije, naš je organ već na osvitku svome g. 1907. odlučnim krugovima u Srbiji iskazivao svoju poštu i svoje priznanje. Ujedinjenje SHS. naroda jedne krvi i jednoga jezika, nama je baš tako prirodno, kao što i mi za njim težimo. Došli bismo u protimbu sami sa sobom, kad ga ne bismo shvaćali i od srca pozdravljali.

Ne želimo, da se utisnemo među tvorce ovoga ujedinjenja;

Predstavnici Zemaljskog saveza cionista za jugoslavenske zemlje pod vodstvom podpredsjednika Dra. Ivana Jacobija predali su 16. novembra 1918. Predsjedništvu Narodnoga Vijeća S. H. S. gornju *spomenicu*.

Predsjedništvo N. V. S. H. S. izjavilo je, da će *zastupnici Jugoslavije na mirovnome zboru glede osnutka židovske države u Palestini zauzeti ono stajalište, što će ga zauzeti velike zapadne demokracije i da Jugoslavija prirodno sa simpatijama prati nastojanje židovskoga naroda oko obezbijedjenja njegove narodne budućnosti.*

U demokratskoj slobodnjačkoj državi S. H. S. imać će naravno Židovi neograničeno sva građanska prava, a jednako će im biti slobodno, *da se kao narod nesmetano nacionalno-kulturno razvijaju.*

U razgovoru istaklo je Predsjedništvo N. V., da po njegovu mnijenju nijesu pljačkanja u Hrvatskoj imala antisemitskoga obilježja, već ako možda u pojedinim mjestima. *Ako je bilo protužidovske harange, predsjedništvo N. V. to najodlučnije osudjuje.*

Istu su spomenicu predali predstavnici Zemaljskog saveza cionista povjereniku za unutarnje poslove Dru. Srgjanu Budisavljeviću, gdje su bili vrlo ljubezno primljeni i dobili izjave, koje se posvema podudaraju sa stanovištem Predsjedništva Narodnoga Vijeća.

Wilson o cionizmu.

Kopenhagenski cionistički ured javlja doslovni tekst dopisa, što ga je predsjednik U. S. A. upravio na Dra. S. S. Wise, predsjednika provizornoga cionističkoga egzekutivnoga odbora u New-Yorku:

„Washington, 31. augusta 1918. Moj dragi rabi Wiese! *Dubokim sam i iskrenim zanimanjem* pratio na pobudu engleske vlade izvršeni rad Weizmanove komisije u Palestini, pa tom prigodom rado ističem svoje *zadovoljstvo*, što sam osjetio radi *napretka cionističkoga pokreta* u Sjevero-američkim Ujedinjenim Državama i u svim savezanim zemljama, otkako je Mr. Balfour u ime britanske vlade izjavio sporazum Velike Britanije s osnutkom *narodne domaje židovskoga naroda u Palestini* i otkako je obećao, da će britanska vlada svim silama nastojati, da dodje do toga cilja, pri čemu treba imati na umu, da se nema poduzeti išta, što bi povriedilo narodna ili vjerska prava nežidova u Palestini ili *prava i politički položaj Židova u drugim zemljama.*

Držim, da će *svi Američani biti duboko dirnuti*, da je, u ovo vrijeme sile, Weizmanovoj komisiji bilo moguće, da položi *temeljni kamen za jevrejsko sveučilište u Jerusolimu*, što sadržava nadu u duševni porod.

Srdačno i iskreno vaš

Woodrow Wilson“.

Ententa i Amerika protiv antisemitskih izgređa.

Židovski dopisni ured iz Stockholma javlja: Englesko ministarstvo vanjskih posala je 15. o. m. izdalo slijedeću izjavu: Vladi Njegova Veličanstva stigle su vijesti o protužidovskim pogromima u Varšavi. Ako se ove vijesti *obistine* može vlada prema tome zauzeti samo *najoštrije stanovište*, pošto bi to bili ispadi elemenata nereda i sile, koji bi *ugrozili život i imetak čitavog pučanstva* između Rajne i Volge. U tom slučaju bi malo bi vrijedila upravo dobivena pobjeda slobode, kada bi svijet vidio, da je opet uspostavljena stara

osnovka joj je etnička i otmenost duha nalaže nam stoga, da učestvujemo svojim radom kao obični radnici i toplim simpatijama. Kod toga stvaranja jedno samo želimo staviti na srce predstavnicima novorodjene države, koja neka uredi preporodom u duhu duševnoga jedinstva i bratske ljubavi. A to je ovo:

Narod, što no se evo na slavenskom jugu ujedinjuje, gorko je i bolno osjetio, što znači tudjinska nemila šaka, koja je ugušivala i narodnu slobodu i narodni razvitak i narodno ujedinjenje. Osjetio je, što znači biti narodom drugoga reda. A danas, kad je ovo doba minulo, treba da ujedinjeni narod Slovenaca, Hrvata i Srba i aktivno, s obzirom najpače na nas Židove, osjeti što to znači. I mi težimo za svojim duševnim oslobodjenjem. Bolno osjećamo, da su se u času osvitka novoga zanosnoga doba za narod jedne krvi na slavenskome jugu porodile struje, koje izviru iz mržnje prema Židovima. Bila je uvijek tragedija naša, te su u nas tražili samo krivnju, a namjerice previdjeli, da kolektivne krivnje jednoga cijeloga naroda nema. Bila je tragedija naša, da se namjerice zaboravljalo, te smo narod Mojsijev, Isajije, Jeremije, Jehude Halevija, Barucha Spinoze, Marxa i mučenika inkvizicije i slobode u bivšoj carskoj Rusiji, a našim se predstavnicima držalo sve one, od kojih se i mi svijesni Židovi odvrćamo, kao što su nam i oni odavna okrenuli ledja.

Čekamo na protest čovječnosti — u ime onih ideala, što no će biti osnovkom svjetskoga izmirenja — protiv tih struja.

Pouzđano se nadamo, da će taj protest i riječima i činom doći; da punim životom u predstavništvu Srba, Hrvata i Slovenaca živu preporodne misli novog čovječanstva: svoj život svakog naroda i zajednica svih slobodnih naroda u višoj sferi bratskog čovječanstva!

U Zagrebu, 14. novembra 1918.

Zemaljska organizacija cionista iz jugoslavenskih zemalja.

Podpredsjednik:

Dr. Ivan Jacobi.

Tajnik:

Dr. Aleksander Licht.

sila tiranije. Doduše u drugom obliku, ali isto tako u protuslovlju s načelima slobode. *Vlade savezničke i Sjedinjenih Država Amerike su spremne, da ulože sve sile za uspostavu gospodarskoga reda i civilizovanoga života, ali samo za one zemlje, koje svojim postupanjem pokazuju, da žele red i civilizaciju. Ako ma koji narod srednje Evrope dopusti nered, ne će demokracija zapada moći dopustiti, da ostane nedjelatna i da strpljivo čeka uspostavu uslova, koji otvaraju vrata napretku i miru“.*

Vlada židovske republike.

Varšavski listovi priopćuju ovu vijest, koja još nije potvrđena s nadležnog mjesta:

U sporazumu s američkom vladom, postavila je Engleska židovsko ministarstvo za okupiranu Palestinu. Članovima ministarstva imenovani su najugledniji cionisti savezničkih država. Na čelu židovskog ministarstva za Palestinu stoji američki cionistički prvak i prijatelj predsjednika Wilsona, vrhovni sudac g. Louis Brandeis.

Deklaracija engleske vlade.

Dne 2. studenoga slavilo je židovstvo prvu godišnjicu onoga dana, koji je postao odlučnim i znamenitim u povijesti židovskog naroda. Toga je dana židovstvo, čija je volja utjelovljena u cionističkom pokretu, prvi put oficijelno priznato narodom. Ova činjenica nije samo politički simptom, već je dokaz osviještenja svijeta, koji je kroz mnogo stoljeća maćuhinski postupao sa Židovima. Za trajanja jedne besprimjerne mučeničke povijesti, židovski je narod sustavno osakaćen; njegov duševni i tjelesni život tištali su teški okovi; on je morao pretrpiti dugi niz poniženja i povrijeda. Ipak je židovski narod čvrsto vjerovao, da će jednom zavladati pravo i pravednost na svijetu; da će onda i on steći svoju slobodu, a cijeli svjetski poredak da će biti izgrađen na idealima židovstva, na miru i pravdi.

Novi svijet, koji se razvija, počeo je da popravlja mnoge stoljetne grijehe i nepravde. I židovskom je narodu dana zadovoljština. Dne 2. studenoga 1917. svečano je obećala vlada Velike Britanije, ta najmoćnija sila na svijetu, da će židovski narod dobiti željkovanu domaju u zemlji otaca.

Stojimo neposredno pred mirovnim kongresom i obećanje Engleske, kojoj su se pridružile ostale države entente, biti će ispunjeno. Engleska je već prešla od riječi na djela povjerivši cionističkoj komisiji u Palestini neku vrst židovske uprave. Bez sumnje će se poslije rata Židovi u velikim množinama useljivati u Palestinu. Pokazati će se, da je židovski narod, koji je kroz 2000 godina čekao na čas oslobodjenja i preporoda svoje zemlje, voljan shvatiti veličinu historijskog časa i da će sve svoje sile uložiti, kako bi iz Palestine načinio pravi „Erec Izrael“.

Deklaracija Engleske donijela je svijetu još jedno iznenađenje. Već u početku rata osnovana židovska legija razvila je u svim zemljama entente živahnu agitaciju, pa je posljedica toga bila, da su posebne židovske čete sudjelovale pri osvajanju Palestine. Čim su Englezi zaposjeli južnu Palestinu, pridružili su se i svi za oružje sposobni palestinski Židovi židovskoj legiji. Tako su Židovi i svojom krvlju potkrijepili svoj zahtjev za Palestinom.

Jerusalemske noći.

Nigdje u Evropi nije mjesec takav, kakav je u Jerusalemu, kad se digne nad gradom u potpunoj svojoj veličini i punoći.

Kad prodje roš-hodeš, tako se zove mladji, ideš u Mocu ili u Ain-harim, ili se popneš na Maslinovu goru, a možeš da podješ i u šumicu, kojoj te vodi strmi put, kao da ćeš ravno k mjesecu zaći. Kad se popneš na uzvisinu, vidiš pod sobom osvjetljenu površinu Jamhamelaha u Moapskim bregovima. Lijepo ti je poći i u dolinu Siva ili u dolinu Jesafat k grobovima proroka . . .

Kod Zlatne kapije, koju su zazidali, da Mesija, ući ne može, prolazi šuteći karavana. Dostojanstvene deve stupaju a sjene njihove gibaju se pred njima. Beduini u bijelin odijelima sa dugačkim puškama; žene u tamnom ruhu, — mnoga od njih je npravo krasna. Zvijezde sjaju i plamte kao oči ogromne životinje, koja je obavila zemlju. Bijela, lagana Kumovska slama pro-

Naravna posljedica priznanja težnja židovskog naroda bila je misao, da se židovski narod primi u savez naroda kao ravnopravan član. I opet je Engleska ovu misao pretvorila u zbilju pozvavši cion. organizaciju na pristup u ligu naroda. Ne može se dosta naglašivati, koliko je promijenjen položaj ovim činjenicama. Zato je već skrajni čas, da se svi Židovi osvijeste. Iz priznanja židovskog naroda po najodlučnijim svjetskim faktorima, valja povući posljedice. Politika asimilacije je kraj današnjih prilika posve neumjesna. Danas je za svakog Židova najjači oslon njegov vlastiti narod, koji broji 14 milijuna i židovsko zastupstvo u ligi naroda, kojoj je svrha da bude zaštitnikom malih naroda i narodnih manjina.

Židovski će narod biti zastupan i na mirovnom kongresu, gdje će iznijeti svoje tražbine. O njima će se raspravljati i odlučivati sa štovanjem i nepristrano, jer je židovski narod doista danas faktor, s kojim se računa u svjetskoj politici. To će morati uvidjeti i oni narodi, koji nijesu prema židovstvu zauzeli pravedno stanovište. Židovi ne traže za sebe nikakova privilegija, već samo pravednost. Svojom deklaracijom od 2. studenog 1917. engleska je vlada, kao prva na svijetu, oficijelno zauzela stanovište pravednosti prema židovskom narodu. Zahvalni židovski narod ne će to nikada zaboraviti. On će dan deklaracije uvrstiti u red svojih narodnih blagdana. I gdje god bude Židova, biti će dan 2. studenog, dan radosti!

Masaryk, predsjednik čehoslovačke republike, za cionizam.

Stockholm, 4. novembra. Židovski dopisni ured primio je slijedeći brzojav iz New-Yorka:

„Profesor T. G. Masaryk, predsjednik Čehoslovačkoga narodnoga vijeća, poslao je cionističkoj organizaciji Ujedinjenih država Amerike objavu, u kojoj ističe, da će Židovi u čehoslovačkoj državi uživati jednaka prava sa svim ostalim građanima. Ujedno je ponovno naglasio svoju potpunu simpatiju za cionizam. Uvjeren je, da cionistički pokret nema šovenski karakter i da smjera za postignućem regeneracije cijeloga židovskoga naroda“.

strla se obzorjem; sitne iskre lete nebom koje se sljubilo sa zemljom, one lete silnom brzinom i nestaju negdje u svemiru. Zvijezda do zvijezde treperi, blješti; mjesec krvav i velik sjaji nad gradskim zidom, a onda se diže sve više i više, da čist i hladan u svojoj vječnoj djevičanskoj čistoci plovi nebom, a oko njega tanane, prozirne i ružičaste magle . . .

* * *

Gusta, neprozirna tama stere se okolo. Tapajući mrakom nabasam na trg za povrće, Ali najednom dopre mjesečevo svijetlo do mene. Podjem onda uskim, krivudastim uličicama na desno i za čas eto me pred „stijenom plača“, koju je bijela mjesečina obasjala.

Uzvišenoga li prizora! Golemi komadi tesanoga kamenja strše u vis, a mjesec ih obasjao, pa se sve čini, kao da se i kamenje i svijetli vječni putnik sjećaju prošlosti.

Tu, kod veličajnih ruševina staroga židovstva, treba da budeš u noći, koja te sjeća na propast hrama.

Židovska narodna vijeća.

U Beču, Pragu, Lavovu i Černovicama osnovane su židovska narodna vijeća kao jedine legalne političke reprezentacije židovskoga naroda u novim državama, koje nastaju na ruševinama stare Austrije. Predsjedništva tih židovskih narodnih vijeća, svagdje su se predstavila narodnim vijećima novih država, predala su svoje gotove, posvema istovjetne židovsko-narodne zahtjeve i našla potpuno odobrenje i razumijevanje kod svih vlada i obećanje, da će se ti zahtjevi ispuniti. U mnogim su mjestima stare Austrije održane mnogobrojne izvrsno posjećene židovske narodne skupštine, koje su usvojile židovsko-narodni program i obećale židovskim narodnim vijećima neograničenu moralnu i materijalnu potporu Židova. Židovsko-narodna vijeća izdala su na židovski narod manifeste, u kojima se formuliraju svi zahtjevi, u svim se većim mjestima osnivaju židovske garde, koje se stavljaju na raspolaganje i prisižu vjernost židovskim narodnim vijećima. Središnji savezi židovskih bogoštovnih općina Moravske i Šleske podvrgli su židovskim narodnim vijećima. Sred novih prilika vrlo će se brzo promijeniti karakter židovskih općina, koje više ne će biti isključivo konfesijske reprezentacije, već narodne općine.

Predsjednik Švicarske o cionizmu.

16. oktobra o. g. izjavio je predsjednik švicarskoga saveza, Calonder, izaslanicima cionističke organizacije: „Vjera Židova u njihovu budućnost i misiju zaslužuje potporu čovječanstva.“ Izrazio je svoje tople simpatije za cionistički pokret i nada se, da će se cilj — osnutak židovske domaje u Palestini — doskora postići. Jamstvo za to vidi u novom međunarodnom poretku, savezu naroda, koji će štiti slobodan razvoj svih naroda.

Ukrajinci pozivlju cioniste u vladu.

Ukrajinsko narodno vijeće, koje je već u svojoj prvoj sjednici i proklamaciji priznalo židovski narod, pozvalo je cionističku organizaciju, da izašalje zastupnike židovskoga naroda u vladu ukrajinske države, koja se upravo stvara.

Bosi, s lučima u ruci, prolaze Židovi. Ne čuješ ih, pa ti se čini, da se gibaju netjelesne prikaze sa svijetlom u ruci po mirnim trgovima. Idu pojedince i u skupinama. Skupljaju se oko svojih rabina i mole se.

To je noć tuge i zaobe. Sijedi muževi plaču kao djeca. Srce ti se lomi, kad čuješ njihov jecaj, kad vidiš njihovu bol. Sve ti se čini, da je istom juče propao sveti hram. Kod desne pole zida stisli se aškenaški Židovi iz Rusije i Galicije. U ekstazi su. Njihove ruke dižu se u vis. Tjelesa njihova padaju k stijeni. Tamo od lijeve pole zida bijele se čalme sefardskih Židova: Adjeima, Tuima i „Spanjola“. Ti Židovi nijesu nikad ostavljali majčice Azije Tu sjede ti ozbiljni bradati muževi sa svojim hahamina u sredini i pjevaju molitve u najčišćoj jevrejštini, kojoj još Evropa nije utisnula svoj biljeg. Nijesu tako živahni kao hasidimi, ali niti oni ne opažaju vanjskoga svijeta, jer je dušom njihovom zavladała ekstaza, koja ih je zu-

Židovi za češki narod.

Tri Židova imadu može biti upravo odlučan udjel na priznanju čeških zahtjeva po Antanti. Poznato je, da Wilson nije odobravao neprijateljstvo antante prema boljševicima i bio protivnik svakoj intervenciji u korist čehoslovačkih legija u Sibiriji. Masaryku nije uspjelo, da promijeni Wilsonovo stanovište, dokle god nije Louis de Brandeisu — sucu na najvišem Savezničkom sudištu i jednom od američkih cionističkih vođa — bila povjerena referada za istočna pitanja. Čini se, da će Braudeis biti jedan od zastupnika Saveznih američkih država na mirovnome zboru, jer on — poput obersta House, referenta za zapadne probleme — spada među Wilsonove najimtimnije savjetnike. Engleski ministar Sir Rufus Isaacs — sada Lord Reading — imao je, kao izvanredni poslanik britanske vlade u Washingtonu, prilike, da u istom smjeru radi kod obih najmjerodavnijih svjetskih vlasti. Kao trećega u tome kolu vidimo francuskog filozofa, Henri Bergsona, zastupnika Francuske kod Američke vlade. Isaacs i Bergson nijesu samo Židovi, nego i veliki prijatelji cionizma, za koji su opetovano izjavili svoje simpatije.

Jasno je, da Čehoslovačka država ne smeće s uma ovaj veliki udjel Židova na pobjedi čeških idejala kod Wilsona. Nu zahvalnost nije dosele mnogo vrijedila kao politički faktor. Zato je važnije naglasiti, da židovski narod već danas — gdje se tek počinje organizovati na nacionalnoj podlozi — predstavlja znatnu internacionalnu moć, koja bi, sa svjetsko-političkog, financijskog i gospodarskog gledišta, mogla zadobiti veliko značenje.

I ugarski se Židovi miču.

Svjetski politički događaji silnog zamašaja nijesu mogli biti bez utjecaja i na ugarsko židovstvo, koje se bijaše dosele umjetno odijelilo od ostalog židovstva. Asimilantska štampa učinila je sve, što je moglo ugarske Židove otudjiti općenito židovskim i svijesno židovskim težnjama. Bilo je i slučajeva, da je ta štampa klevetala, ocrnjivala i krivo tumačila i cionističke težnje. Uopće, nastojalo se među Madžarima „židovske“ vjere, da se zataje događaji u žid. svijetu i zapriječi prošir-

digla nad sve stvarno. Vidjeh na Kotel-hamaravi plakati i žene, ali je njihov plač bila tuga za ljudima ili briga za svagdanjim. Ali duhove muškaraca zaokupljuje ekstaza potpuno, jer je kroz hiljadu godina njihovom svijesti ovladao isti osjećaj. Za njih nestaje vrijeme, prostor je izčeznuo. Oči ne vide ništa. Duh je njihov prešao granicu tvarnoga, on se je uzdigao dubokom molitvom k Bogu. On osjeća, da je vječan, a kamenje to, ta ruševina, svjedok je njegove vječnosti.

Sefardi svršiše molitvu. Svaki pojedini poljubi stijenu, pokloni se duboko, poljubi svoju ruku, koja se je dotakla kamena; onda se udaljuje, svedjer se klanjajući, licem obrnut k stijeni. Istom kad stijena nestane u polusvijetlu mjesečevom, obrne se. —

A kad te opet uske, krivudaste ulice odvedu od stijene plača na trg, prolaziš kraj lijepih kapija. Ni u Damasku nijesu ljepše i najednom stojiš pred kapijom Haram-eš-šerifa. Tu je bio hram . . .

Kuće su uzmakle na desno. Mjesec sja. Sav se svijet čini netvaran, fantastičan. Ni-

renje židovske narodne misli. U tom nastojanju prednjačio je žid. asimilantski list „Egyenlőség“. Medjutim su najnoviji događaji srušili i ovu najjaču kulu asimilacije. „Egyenlőség“ počeo je, na najveće iznenadjenje, da upućuje svoje čitatelje u sasama drugom smjeru, no dosele. Duh vremena provalio je i u uredništvo ovog lista. U broju od 12. listopada donosi uvodnik „Republica Judaica“, a u broju od 19. listopada zagovara organizaciju Židova, cionističku propagandu i učestvovanje u upravi. Pod utjecajem ovih pojava započela je i zemaljska organizacija ugarskih cionista energičnu propagandu. Cionisti kao jedini organizovani svijesni Židovi Ugarske, traže u svom glasilu „Zsido szemle“ zaštitu manjine, nacionalnu autonomiju za Židove i priznanje židovske narodnosti, nadalje, odstup posve nesposobnih današnjih oficijelnih predstavnika ugarskog židovstva. U posebnom proglašenju, što ga je izdao središnji odbor ugarskih cionista 20. listopada iznešeno je stanovište prema pitanjima unutarnje i vanjske politike, u koliko se tiču Židova. U tom proglašenju izražena je želja ugarskih Židova, da se hoće boriti za prava židovskog naroda u zajednici s organizacijama svijesnih Židova u ostalim zemljama.

General Allemby o židovskom narodu i o židovskim legijama.

Na čestitku cionističke palestinske komisije, povodom osvojenja Palestine, odgovorio je vrhovni engleski vojskovođa brzojavno: „Ja i moja vojska ponosimo se, što smo bili orudem za oslobođenje vaše zemlje.“ A „Jewish Chronicle“—u brzojavlja: „Primitite moju najtopliju hvalu na Vašim čestitkama, koje ću izručiti mojim hrabrim židovskim borcima. Ponosim se, da ovi srčani Židovi stoje pod mojom komandom“. Nedavno je taj general u Jerusalemu izrekao jevrejsku besjedu.

Velike manifestacije u Lavovu.

Dne 26. listopada manifestiralo je židovsko pučanstvo glavnoga grada Galicije za židovske zahtjeve na do tada neviđeni način. Pozivu cionističke stranke odazvali su se svi svijesni Židovi. Židovske kuće bijahu okićene plavo-bijelim zastavama, či-

kad me se u životu nije dojmilo ni jedno djelo gradjevne umjetnosti, kao što me se dojmio ovaj prostor pred Haramom.

Maurski ždenci, doksati u staroarapskom slogu; pojedini spratovi izbočeni, na prozorima drvene rešetke, oko njih tamne udubine. Naokoło mir. Eto okoliša za biblijski događaj.

Otvorim tešku kapiju. Odavde me vodi put k Omerovoj džamiji. Srebrno svijetlo mjesečevo prosulo se mjestom, gdje stoji hram, obasjalo je kamenje i prepliće se u granama vitke, šutljive ciprese. Kameni bunari bacaju sjene. Uspinjem sa stepenicama k oblom, lijepom svodu. Mjesečeve zrake skližu se plavim mozaikom. Ondje u udubinama skrivaju se uzdasi, koji još ne prodriješe noćnom tišinom. Vrijeme stoji. Uspomene izlaze iz svih kuteva, u kojima se gubi tajanstveno svijetlo mjesečevo. Tu je stajao hram onoga Boga, koji je prije više hiljada godina doveo amo narod ove zemlje, i koji će ga opet dovesti. Na niskoj stijeni staroga makabejskog dvora, u kojem je danas harem velikoga šeiha, sjede hodže.

limovima, slikama dra. Herzla i židovskim znakovima. Održane su velike skupštine, koje su silnim oduševljenjem prihvatile isto-vjetne rezolucije o tražbinama židovskoga naroda. Poslije skupština svrstali su se učesnici, oko 30,000 njih, u svečanu povorku, koja je prolazila gradom. Pri manifestacijama, koje su protekle uzornim redom, sudjelovali su i Ukrajinci.

Engleski ministar o protivnicima cionizma.

Sir Alfred Mond, koji je opetovano pokazao velik interes za cionizam i nedavno kupio za 5000 funti dionica Židovske kolonijalne banke, rekao je tom zgodom o protivnicima cionizma: „Najoštrije osuđujem Židove, koji nemajući žara u svojim dušama, ni topline u svojim srcima, nastoje spriječiti raširenje cionističke ideje“.

Državopravna demokracija i Židovi.

„Kolinske Listy“ od 31. X. o. g. donose opširno predavanje prof. Dra. Kozáka, što ga je držao u Kuttenu, 23. oktobra, o židovskom pitanju. Medju ostalim reče: „Židovima preostaje još jedino cionizam. Oni su narod među narodima. To je tragična sudbina, a ako svaki Židov to ne osjeća, kako bi trebalo, onda je to još tragičnije, jer je znakom površnosti i pomanjkanja istinske dublje izobraženosti. Potrebno je, da dobro misleći Židovi osnuju češko-židovsku stranku, ako hoće da s nama izađu na kraj i da mi s njima postupamo iskreno i istinito. Židovsko je pitanje kulturno pitanje. Židovi su zrcalom naroda sred kojega žive . . .“

Izjava češkog poslanika u Beču, Tusara

Dne 6. novembra bilo je odaslanstvo židovskoga narodnoga vijeća za Deutsch-Oesterreich kod Tusara, koji je izjavio, da će čehoslovačka država priznati židovskom narodu sva prava, što pripadaju narodnim manjinama. Obzirom na to, da su čehoslovaci u Deutsch-Oesterreichu narodna manjina, drži poželjnim, da Židovsko i Čehoslovačko Narodno Vijeće u Deutsch-Oesterreichu rade u međusobnom sporazumu i preporuča međusobno podupiranje tih vijeća.

Oko glave bijele im se turbani. Oni gledaju u dolinu Gehenum, koja se tako zvala, dok je Arapi ne okrstiče paklom: djehonahom. — — —

* * *

Nigdje nijesu noći kao u Jerusalemu. Noći u kolonijama pune su teška mirisa narandžinog, jeke šomrimskih pjesama i u njima se čuje zavijanje šakalovo. Noć je u pustinji veličanstvena i tajnovita, jer se u nedogled protegla pustoš, koja se neobično bijeli, jer je nad tobom beskrajno nebo puno milijarda malenih i blještavih zvjezdica. Noć pod palmama Jerihovim potresa te, jer je bajnija od svijetla noći. A ipak se onoga, u čijim žilama teče krv židovska, najviše dojmima tajnstvena noć jerusalemska. Ona mu je bliza i mila. Uvijek mu se čini, da je tu negda već bio, i da se sada vraio opet k njoj, k svojoj domovini. Ništa nije tako lijepo, kao ova divna noć, kao ove uličice, koje tonu u polusvijetlu, kao tajanstvena ljepota ovoga grada.

I tko nije vidio i doživio noći u Jerusalemu, nije uopće ništa doživio.

(Iz knjige: E. Hoeflich *Der Weg ins Land*. R. Löwit. Wien.)

Iz jugoslavenskih zemalja.

Iz sjednice Zemaljskog odbora Saveza cionista.

Na sjednici od 16. novembra o. g. stvoreni su slijedeći zaključci:

1. Zemaljski odbor Saveza konstituira se kao predstavnik narodnih Židova u jugoslavenskim zemljama s pravom, da sebi prema potrebi kooptira nove članove.

2. Postojeće cionističke mjesne organizacije i Židovi, koji se osjećaju članovima svoga naroda, imaju se jedinstvenog istupa radi podvrgavati direktivama i nalogima izdanim po spomenutom odboru i neminovno dovesti u sklad svoje djelovanje s tim direktivama.

3. Pozivaju se mjesne organizacije da Zemaljskom odboru Saveza cionista odmah dojavu svoga pouzdanika, a i sastav svojih odbora; gdje nema mjesne organizacije, neka se što brže stvore mjesni odbori izborom, u kome neka učestvuju jedino narodni Židovi.

4. Čim se srede prilike, provest će se izbori delegata za zemaljsku konferenciju i odrediti mjesto i vrijeme sastanka zemaljske konferencije. Potanje upute slijedit će.

5. Do odluke Zemaljske konferencije zvanično je glasilo Zemaljskog saveza cionista „Židov“.

6. Dopisi šalju se na naslov „Zemaljski savez, cionista za jugoslavenske zemlje“ Zagreb, Petrinjska ulica 22. Usmene upute u židovsko-narodnim stvarima daju od 3 do 4 sata popodne: Dr. Ivan Jacobi Jelačićev trg 25 (telefon 407) i to u ponedjeljak, srijedu i petak, i dr. Hugo Kon, Zrinjski trg 14 (telefon 852) u utorak, četvrtak i subotu.

Zemaljski odbor Saveza cionista.

Hanuka 5679.

Imamo razloga, da ove godine svečano proslavimo ovaj narodni i cionistički blagdan. Prestao je krvavi rat, stojimo pred svjetskim mirovnim kongresom, koji će da riješi sva dosele sporna međunarodna pitanja i da uvede trajni red na osnovu pravednosti, kako je Wilson shvaća. I židovsko će se pitanje riješiti. Židovski će narod nakon 2000 godina opet dobiti svoju zemlju, svoju državu, svoju slobodu. Neka se stoga u svakom mjestu, gdje je više Židova ove godine bezuvjetno proslavi Hanuka s odgovarajućom svečanom priredbom. Te se svečanosti imaju držati pod devizom „Pobjeda Makabejaca“. Treba da i naši Židovi u svim mjestima dokažu, da se osjećaju jedno s cijelim židovskim narodom i da dijele njegove nade i radosti. Neka se skuplja za Židovski narodni fond, neka svaki obilno daruje, jer velike su svote potrebne za izgradnju židovske države. Odmah na posao! Osigurajte velik moralni i materijalni uspjeh Hanuka-svečanosti, time, da ih pravovaljano pripravite!

Molimo cij. pretplatnike kojima je istekla pretplata, da je bezodolavno obnove. Vojnici i oni, koji su demobilizovani neka odmah pošalju nove svoje adrese.

Izjava Židova Bosne i Hercegovine.

Židovi Bosne i Hercegovine upravili su „Narodnom Vijeću“ SHS u Zagrebu slijedeću izjavu:

Mi Židovi Bosne i Hercegovine, koji smo uvijek živjeli u bratskom saobraćaju sa narodima ovih zemalja i s njime dijelili svaki udes u sreći i nesreći, prateći sa najboljim željama političke težnje jugoslavenskih naroda, osjećamo dužnost da dademo slijedeću izjavu:

Kao svijesni i nacionalni Židovi, koji vazda i nadasve cijene velike ideje samoodredjenja naroda i demokracije, priključujemo se programu „Narodnoga Vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba“ sadržanom u objavi od 19. oktobra 1918. te kao sinovi ovih zemalja vidimo u toj objavi (točka 5.) posvema zajamčen slobodan razvoj Židova Bosne i Hercegovine.

Sarajevo, 24. oktobra 1918.

Židovsko nacionalno društvo u Sarajevu.

Početkom rata moralo je društvo obustaviti svoju djelatnost. Prije godinu dana oživjelo je društvo na novo i odonda sa zadovoljstvom i velikim veseljem opažamo, kako se svakim danom društveni život sve ljepše razvija, kako se narodna snaga budi, kako se staro i mlado u sve većem broju okuplja na zajednički rad. Taj rad već počinje donositi plodove. Iz sredine Židovskog nacionalnog društva proistekla je misao izdavanja lista; po zaključku odbora obdržavaju se svake srijede cion. sastanci, koji će — sudeći po dosadašnjem uspjehu — nesumnjivo biti od velikog poučnog i odgojnog utjecaja na našu omladinu. Nadalje je društvo počelo priredjivati porodična sijela u svrhu promicanja društvenosti među Židovima; marljivi društveni komesar za „Ž. N. F.“ razvija veliku propagandističku djelatnost; knjižnica je u zadnje doba obogaćena mnogim novim židovskim knjigama; u čitaonici nalaze članovi veliki broj židovskih listova, te ih marljivo čitaju. Židovi, koji ste se dosada držali po strani, stupite u naše nacionalno društvo, jer je jedino ovdje mjesto svijesnim Židovima! (Žid. svijest.)

Predstavnici srpske vojske kod sarajevskih rabina.

U četvrtak 7. novembra po podne posjetio je gosp. nadrabina dra Levy, kr. srpski potpukovnik, gosp. Ranković u pratnji svoga adjutanta, te sa predsj. N. V. g. Gligorijem M. Jeftanovićem, da isporuči svoj pozdrav židovskom narodu. Gosp. Ranković je pozdravio našeg nadrabina kao predstavnika židovskog naroda u ime srpske vojske, istaknuvši osobito domoljublje i požrtvovnost Jevreja u Srbiji. Pri tom je naglasio, da su Srbi poznati demokrate, koji vazda i na svakom mjestu to dokumentiraju. Naš nadrabin, gosp. dr. Levy zahvalio se predsj. N. V. gosp. Gligoriju Jeftanoviću, što mu je dao prilike, da kao predstavnik židovskog naroda osobno upozna vodju viteške i pobjedonosne kr. srpske vojske, a gospodinu potpukovniku Rankoviću zahvalio se osobito za njegovu pažnju. Naš nadrabin je rekao: „Znamo, da naša braća u Srbiji uživaju jednako-

pravnost; mi gajimo prema srpskom narodu velike simpatije, jer su Srbi nosioci pravog demokratizma i tolerancije na Balkanu; Srbi su borci za slobodu i oslobođenje svih potlačenih, a Židovi, koji se vijekovima bore za ravnopravnost i samoodredjenje, imaju mnogo razumijevanja i toplog priznanja za nosioce i pobornike uzvišenih idejala slobode i jednakopravnosti“.

Istog dana i u istoj pratnji posjetio je potpukovnik, gosp. Ranković našeg nadrabina dra. Weszela. Gosp. Ranković je tom prilikom rekao: „Veselim se, da mogu u Vama pozdraviti predstavnika Židova u Bosni i Hercegovini, tim više, što su židovski vojnici prolevali svoju krv osobito hrabrošću i vernošću u borbi za naše ideale. Jedan se židovski vojnik, imenom Amar neobično istaknuo i kao lav borio, tako te su njemu posvećeni trg i ulica u Prištini. Mogu Vam još reći, da su naši židovski sugradjani u Srbiji uvijek uživali sva prava, te su se u državi uvijek pokazali dostojnim svojih državljanskih prava. Tako ćemo zajedno dijeliti radost i želost i u novoj državi Srba, Hrvata i Slovenaca te hoćemo, da i u Bosni i Hercegovini uživaju Židovi sva prava i da nadju ovdje svoju pravu domaju“.

Mi se veselimo ovom istorijski važnom događaju, te u ime svoje i našeg naroda zahvaljujemo predstavniku kr. srpske vojske i njegovoj pratnji za posjete. (Žid. svijest.)

Židovski časnici iz Srbije u Zagrebu.

Dne 9. o. mj. dodoše u Zagreb, iz austro-ugarskog zarobljeničkog tabora, srpski zaslužnjeni časnici, a među njima 7 Židova, cionista s plavobijelim značkama. Na 10. o. mj. posjetiše oni redovito sjelo Benot-Cijona. Predsjednica Mirjam Weiler pozdravila ih je vrlo srdačno i dala oduška radosti, da gosti u zarobljeništvu ne zaboraviše svoj narod i da im je na povratku u domaju prvi put u židovski život i židovska društva u svrhu upute u stanje židovskoga problema, Slijedilo je vrlo lijepo predavanje članice Side Weiss o „Cionizmu prije Herzla“, koje je gost Alfred Singer još nadopunio. Lav Stern pozdravio je goste u ime cionističke organizacije, čestitao im na odličnom držanju srpskih Židova kroz 7 godna ratovanja, pohvalio demokratsku svijest kraljevine i naroda Srbije i židovsku svijest našega naroda u Srbiji i pozvao goste, da nakon povratka u domaju porade oko intenzivnog rada u okviru zajedničke cionističke organizacije Jugoslavije. U ime gostiju zahvališe se na pozdravima potporučnici Hugo Fröhlich i Levi vrlo lijepim govorima. Sijelo bilo je izvrsno posjećeno. Bile su prisutne sve članice i mnogo ženskih i muških omladinskih i građanskih gostiju, koji su slučajno saznali za dolazak židovskih časnika iz Srbije u Benot-Cijon, pa je ta proslava židovskog bratstva na sve prisutne učinila vrlo dubok dojam i ostavit će u njih trajnu uspomenu.

Na večer istoga dana bio je u čast gostiju komers u Velikoj kavani, koji je bio toliko posjećeno, da su ljudi hrpimice stajali. Predsjedao je Dr. Aleksander Licht, koji je — kao časnik — prvi puta od buknuća rata mogao da opet javno istupi u cionističkom životu, što je Lav Stern u svojem pozdravnom govoru naročito istaknuo, naglasivši, koliko su cion. organizacija i njezin stari vođa trpili kroz ovo 4^{1/2},

godine, što su bili rastavljeni. Dr. Aleksander Licht, silno potresen, izjavljuje, da se vraća u svoj narod, kamo spada i za koji će kao prije neumorno raditi, pa poziva sve prisutne na dostojan i odlučan rad oko cionističkih idejala, koji se upravo ostvaruju. Taj je govor postigao silno oduševljenje. Još su govorili sumišljenici Alfred Singer, Šimo Spitzer, Dr. Gejza Frank i od gostiju g. Levi, dok su članice Benot-Cijona g. Papić, Weiss i Brüll i mješoviti zborovi otpjevali nekoliko krasnih židovskih i srpskih pjesama. Za ž. n. f. sakupilo se K 1160. Ovaj nam je komers pribavio mnogo novih sumišljenika.

— Na 10. o. mj. bili su židovski članici iz Srbije gosti g. Huga Schlesingera, a 11. o. mj. priredilo im je društvo Benot-Cijon čajanku u stanu članice Tinke Rosenberger, gdje je veći dio društva ostao na okupu do zore, da temeljilo zapečati prijateljstvo između Židova s ove i s one strane Drine.

Dopis iz Beča.

U brzini događaja, što se ruše jedan za drugim, neka bude dobro istaknuta konačna pobjeda bečkih cionista nakon desetljetnih borba. Novine iavljaju: „Zastupstvo izr. bogoštovne općine u Beču na čelu s predsjednikom drom. Sternom je pred nekoliko dana otkupilo, i to — po vlastitoj izjavi predsjednika — poradi posvemašnjega nacionaliziranja bečkoga židovstva, čije zastupstvo dosadnji odbor više nije bio. Nacionalni Židovi izraduju demokratsku izbor. reformu, na osnovu koje će biti izabrani nacionalni kandidati!“.

Tko znade za sitničave događaje do u posljednji čas „djelotvorne“ bečke općine, tko pozna tu omraženu plutokraciju njezino mlitavo i nedostojno držanje — tome jasno upada u oči sličnost sa zagreb. prilikama.

Ta šta se tamo (u Zagrebu) zapravo još u posljednje dane događa? U isti čas, kad se žid. legije nakon 2000 god. na svetom narodnom zemljištu bore za svoj narod, usudjuju se to pseudozastupstvo, da u ime Židova zaniječe svoju narodnost! Zar zaista misli ta zastarjela žalosna maskerada, da je sposobna za život? Signal iz Beča neka joj odzvonit posljednju uru. U Beču su se narodni zastupnici samo zagrozili, da će narod silu upotrijebiti, ako ne bi išlo milom. Ali što je tamo dostajalo, da se pravo izvrši, to treba i kod nas pretvoriti u djelo. Neka znadu mumije iz deset plutokratskih familija, što sjede u kahal, da mi ne ćemo, da nas sad u odsudnom času zastupaju oni, koji se dosad nisu priznavali Židovima. Zar dolaze samo onda, kad treba žid. narodu nešto oteti, a kad mu treba dati, onda daju stotine hiljada kruna za nežidovske svrhe. U izkazu nacionalnog fonda nema ni filira od njih. Za crkvu u Horvatima nalaze se njihova imena! To su naši zastupnici, koji se odulećuju od svog naroda svakim korakom? Do danas! Sad preuzima narod sam svoju sudbinu u svoje ruke bez koopromisa, bez koncesija, a ako treba i silom! **Joel.**

BENCIJON ABINUN, Tuzla
MAZALTA MONTILJA, Bijeljina
ZARUČENI
Tuzla, Hešvan 5679.

Umjesto karata.
LEA MAŠEK — JAKŠA WEGNER
ZARUČENI
Bos. Novi, mjeseca studenoga 1918.

Ervin Krausz. Pri zaključku lista doznajemo, da je 2. o. mj. umro u Osijeku na španjolskoj groznici naš stari sumišljenik, osnivač Zem. Saveza cionista i osječkog cion. društva „Theodor Herzl“, član Bar-Giore i jedno vrijeme urednik „Židov. Smotre“ — Ervin Krausz. Bila mu harna naša spomen! Počivao u miru!

Židovska Svijest. Primili smo prva dva broja židovskoga tjednika, što sada pod uredništvom dra. Isaka Altaraca izlazi u Sarajevu. Pozdravljamo ovaj dobro uredjivani drugarski list u želji, da bi doprinjeo osviještenju naših, a u prvome redu sefardskih Židova, kojima je namijenjen.

Žid. akad. kulturni klub „Judeja“ Nakon prekida, koji je nastao poradi rata, nastavljaju Judejanci radosna srca svoj rad za ostvarenje židovskih idejala. Premda nijesu svi druzi na okupu, koji se rasta doše, kad je započeo rat, ipak je nastala potreba, da „Judeja“ opet stupi na područje aktivnog rada. Ne samo zato, što to današnje vrijeme zahtijeva, već i toga radi, što lijep broj novajlija želi da pristupi „Judeji“. Dne 17. studenog održan je prvi sastanak, na kojem su sudjelovali također osnivači, seniori i stariji semestri. Provizorni odbor sastoji se od Žige Neumanna, kao pročelnika; Adolfa Weillera, Mirka Rechnitzera i Oskara Heima, kao odbornika. — Jednoglasno je zaključeno, da se „Judeja“ stavlja na raspolaganje Savezu cionista iz jugoslav. zemalja. — Sastanci se obdržavaju u nedelju poslije podne, u 3 sata (židovska škola). Adresa za dopise: Zagreb, Sveučilište.

Darovi. Za tiskovni fond „Židova“ darovali su: Leon Ozmo, Zavidović K 7.—, Izidor Salom K 11.—, Albert Montilja K 11.—, Isak Abinun K 6.—. Svega K 35.—. Svim darovateljima zahvaljuje se uprava najtoplije.

Bilješka. G. Adolf Weiller izložio je kod Bothe i Ehrmana u Zagrebu veliku sliku, koja prikazuje slijepca. Radi uspjelog prikaza pobudila je slika zanimanje u općinstvu. Želimo ambicioznom mladom umjetniku, da mu rad bude što prije okrunjen priznanjem stručnjaka i prijatelja umjetnosti.

Zem. odbor Saveza cionista za jugoslavenske zemlje odaslao je 18. XI. 1918. slijedeći brzojav:

„Cionistički ured Dr. Victor Jacobson Kopenhagen. Izvršujući Vaš nalog od 21. oktobra izašli su predstavnici Zem. Saveza cionista Jugoslavije na 16. novembra pred Predsjedništvo jugoslavenskog Nar. Vijeća i predali opširnu pismenu spomenicu i zahtjeve. Predsjedništvo jugoslavenskoga Nar. Vijeća izjavilo je:

1. Delegati Jugoslavije na mirovnom zboru glasovat će glede Palestine s Antantom.

2. Jugoslavija simpatiče s nastojanjem židovskoga naroda oko obezbijedjenja njegove budućnosti.

3. Demokratski slobodnjačka Jugoslavija zajamčuje svakome posvemašnju građansku ravnopravnost.

4. Zajamčuje jugoslavenskim Židovima nesmetani nacionalno-kulturni razvitak.

5. Najodlučnije osudjuje antisemitizam. Pozdravljamo cijeli židovski narod zahvaljujemo njegovim vodjama, akcijonome odboru, Weizmanu, Brandeisu, nadalje Balfouru, Wilsonu, Allembju, Puni pouzdanja čekamo mirovni zbor. Živila židovska Palestina!“

ŽIDOVSKI NARODNI FOND.

Svrha je Židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište, koje će ostati neotudjivim imetkom židovskog naroda. — Žid. narodni fond utemeljen je na V. cion. kongresu god. 1901. i posjeduje već preko 8. milijuna kruna. Prihodi neprestano rastu, a iznosili su god. 1917. oko 2 i pol mil. kruna.

Izkaz darova

iz jugoslavenskih zemalja.

Za vrijeme od 10./X. do 10./XI. 1918.

Opci darovi:

Bos. Šamac: Abraham M. Kabiljo, otkup od čestitanja	100.—
Sarajevo: Poslao Moise I. Montilja: po 100.— Ignatz Fischer, po 10.— poruč. Kalmi Baruch za prodanu lepezu i 10.— za jedan ples; nadrab. Dr. Levi; Rafael Attias, po 7.— Josef Ferera, po 5.— Jakob Schreiber, po 2.— Jakob Baruch, i višak robe 2'66	156'66
Zagreb: Robert Ebenspaeger	40.—
	296'66

Samooporezovanje.

Bojište: Poručnik Grünhut	5.—
Bihač: Levi Šabetaj 6.—, Rafael Attias K 5.—	11.—
Sikloš: Poslao Jichak Abinun: po 30.— Moriz A. Danon, Ješua M. Salom; po 25.— Danko Salom; po 15.— Isidor Sumbularić, Rafael Salom; po 10.— Avram Papo, Elias Kabiljo, Jak Papo, Danon Elias, Abraham Danon, Haim Kamchi; po 6.— dobrov, Finzi	181.—
Zagreb: Greta Hochsinger 4.—. Po „B. noth Cijonu“: po 8.— Rosa Brüll; po 5.— Marjana Müller; po 4.— Milka Freiberger, Mirjam Weiller; po 3.— Anka Sauerbrunn, Stefa Steiner, Diana Löwy, Sida Weiss; po 1.— Anka Aschner, Gisa Rechnitzer, Hilda Freiberger, Rosner I., Olga Hermann	42.—
	239.—

Škrabice.

Karlovac: Po Jul. Goldner, Alma Gostl 14'60, Jos. Birnbaum 11'86, Sam. Singer 4.—, Karlovačka žid. omladina 17'40 Ivica Heinrich 2'14	50.—
Zagreb: Pavao Beck 27.—, Ernö Wiesner 14'70	41'70
Bihač: Rafael Attias	24'10
Tuzla: Hermann Wiesler	10.—
Sarajevo: Poslao Moise I. Montilja: Erna Papo 26'40; Milka Hirschl 6'90; Elsa Becker 2'79. Abraham I. Altarac 3'19. Simha Salom 14'78. Estera Pinto 58'18, Ella Pardo 3'25. Sara Uziel 1'83. Jakob Levi 4'21. Haim Salom 6'25, Estera Katan 6'64. Žid. sport klub 4348. Levi i drug 4. Moritz Izrael 1'26. Simon Katan 3'24. Lotti Kajon 5'14. Rosa Fürst 7'58. Sinjora Kabiljo 8'32, Sida Maestro 10'13. Silvio Papo 16'46. Lotti Kabiljo 5'15. Kika Pesach 3'27. Bukica Kamhi 38'42, Josef Moritz Finzi 12'38. Rosa Sumbulović 2'96. Sara Atijas 8'83. Sumbrića Finzi 14'40. Laura Landau 4'08. Paul Kohn 7'84. Erna Levi 4'16. Lenka Kajon 11'97. Sig. Löwinger 8'04. Bukica, Kampus 7'80. Jakob Montilja i sinovi 48.—. Matilda Montilja 21'20, Žid. nac. društvo 52'43. Albert Albinum 12'28. Sari Perera 26'14. Moise J. Pardo 9'82. Estera Kampos 13'45. Moise I. Kattan 2'50. Sinovi Menahem Alkalay 10'44. Salamon D. Papo i brat 3'36, Jak, Musafija —.64, Moritz Schiller 25.—, Ilka Böhm 5.—, Sara Levi 3'68, Eljas Kajon Böhm 8'46, Rosa Finzi 21.— A. S. Papo 3.—, Lina Körner 2'50, Bukas Kamhi 3'14, Laura Levi 2'41, Azriel Artias 10'46, Blanka Abinun —.70, Loni Salom 13.—, Dr. Rotkopf 10.—, Regina Levi 5.—, Nahman Papo 4'98, Josef Ferera 9'25, Matilda Israel 11'29, Jul. Singer 10.— Klara Perić 17'46, H. Atias 1'90. Insp.	

Djaen 14.70, Rachela Montilja 10.— Isidor A. Papo 1.41, Ašer Albahari .—24, Erna Altmann 10.10, Mici Neumann 15.36 Erna Izreel 6.10, Flora Finzi 12.31, Erna Atias 6.35, Stefi Alkalay 17.24, Sara Konforte 1.92, Liza Levi 2.50, Silvio Papo 3.66, Rebeka Pinto 1.—, Arvam, Maestro 26.31, Luna Mačoro 3.86, Luna Montilja 1.02, Rena Finzi 11.11, Rachela Finzi 4.33, Klara Altaras, 2.58, Sarika Papo 3.—, Marieta Alkalay 7.06, Flori Altaras 5.48, Rahela Danon 2.50, Klara Eškenezi 6.92, Kika Levi 4.—, Salamon Ovadia 34.60, Ida Jelenek 10.—, Rosa Pollak 3.50, Bernh Weizner 5.62, Rosa Dohanyi 4.32, Luzie Deutsch 8.43, Natan Horvitz 5.34, Jakob Maestro 21.70, Mazaita Atijas 16.10, Hana Kabiljo 5.— Jakob Sternberg 3.24, Ana Ast 5.40, Fani Feimonn 5.45, Moritz Finzi 7.40, Jakob Ast 6.04, Ella Ungae 17.66, Mici Gerst 12.76, Azriel Atias 10.46, Židovska omladina 4.70, Sefard. bogošt. općina 112.30.

1212.90

1338.70

Zlatna knjiga.

Zagreb. Na ime Dr. Miros. Schwarz daruje Braco Poljokan 50.— i Žiga Neumann 10.—. Upis komersa održanog 10. XI. prigodom boravka židovske braće iz Srbije 400.—. 460.—

Masline.

Zemun: Poslao Jos, H. Elias sakupljeno kod zaruka V. Beheramo i Erna Sasson, darovaše u vrt Zemun. cionista po 150.— Vita Beheramo i Erna Sasson, po 20.— Haim Kohen, Moritz Sasson, po 10.— Cijon. tamb. zbor, Josi Elias, 210.— Sarajevo; Robert Fürst 2 stabla na ime Wilh. i Hilda Fernbach u gaj Joh. Thau 20.— Poslao Moise I. Montilja: Žid. šport. klub sakup. na izletu za gaj Joh. Thau 110.—, Bukica Altaras sakupila prig. vječanja Rose i Zadik Levi 100.— poruč. Kalmi Baruch 1 stablo na ime Menachem Papo 10.— Insp. Dyaen 10.—, Isak Levi 10.— Menachem Papo 1 stablo na ime Benjamin Kabiljo 10.—, Sve u Gaj Joh. Thau 270.—

Bojište: Dr. D. E. 3 stabla na ime Joh. Thau u Gaj Bargiore 30.— Banjaluka: „Deborah“ 5 masline na ime umrle družice Henriette Rosenberg u gaj Joh. Thau 50.—

Krašić: Simon Kron po 1 stablo na ime Darinke, Zdenke i Davida Kron u gaj Joh. Thau 30.—

Zagreb: U gaj Joh. Thau darovaše: Artur Steiner 1 stablo na ime palog brata Mirka 10.— Slavica Adler 1 stablo na ime Gjuro Hermann i 1 stablo na ime Vlatko Basch 20.— Hinko Neumann 10, Regina Müller po 1 stablo na ime Ignatz i Arnold Aschner 20.— Na sjelu kod Šime Spitzera sakupljeno 9 maslina na ime Šime i Friede Spitzer u vrtu Betine Neusser 90.—, N. N. 100.—, Milan Kastl 3 masline na ime Hermann Licht u gaj dr. Jacobi 30.—, nadalje u gaj Joh. Thau: Recha Barmaper 3 masline 30.—, Mara Barpamer 2 masline 20.—, Ured Ž. n. i. višak robe 4 masline 40.— Utržak za kokarde 12 maslina 120.— Sakupljeno na komersu dne 10.-XI. 1918, 26 maslina 260.— Vera Engelsrath 10.— 760.—

Prijedor: Gustav Seideman prigodom godišnjice smrli roditelja Mosesa i Rebeke 1 stablo na ime istih u vrt Gideona Seidemann 10.—, Josef Koller 1 stablo u vrt Gid. Seidemann 10.— 20.—

Sjeničak; Miroslav Fröhlich prigodom rodjendana sestre Malvine 1 stablo na njeno ime u gaj Joh. Thau 10.— Bjelina: Albert Montilja po 1 stablo na ime Bencijona i Mazalte i 1 stablo na ime Isidor I. Ferera, sve u gaj Joh. Thau 30.—

Tuzla: Jakob Steckel 1 stablo na svoje ime u gaj Joh. Thau 10.— 10.—

Sikloš: Poslao Jichak Abinun, po 20 Moritz A. Danon 2 stabla na ime Side M. Danon, i Ješua M. Salom 2 stabla na ime Moise I. Salom, sve u šumi Herzl 40.— 1460.—

Darivanje zemlje:

Zagreb: Olga i Jos. Hoffmann 1 dunam na ime Verice Slovak 50.— 50.—

Sarajevo: Heinrich Papo sakupio prigodom vjenčanja Altarac i Papo 38.— 88.—

Pomoć Palestini:

Karlovac: Pavao Beck 20.—

Trst: Kessler 100.—

Tuzla: Poslao Ig. Rosner: po 20.— Jakob Ziering, Oskar Wiesler 40.— 40.—

Sarajevo: Klara Levi sakupila na sijelu žid. šport. kluba 136.50. 136.50.

Zagreb; N. N. 100.— 100.—

496.50

Evakuirani Židovi.

Virovitica: Dr. H. E. Kaufmann 5.—

Bjelovar: Lav Hiršl 20.— 20.—

Spljet: Sam. Altaras 40.— 40.—

Bihać; Rafael Attias 25.— 25.—

90.—

Dječje sab. knjižice.

Zagreb: Alfred Wiesner 31.80, Pavao Wiesner 31.60, Hans Koričan 20.—, Karlo Bauer 30.—, Joco Krauss 30.—, Miško Bauer 30.—, Danko Stern 30.—, Fritz Schiller 35.—, Srećko Singer 34.—, Bernh. Blauhorn 15.—, Gjuro Levi 30 40, Haim Levi 37.—, Anica i Mira Reiss 60.— Mirko Hirschl 32.20, Otto Levi 30. 40, Branko Levi 31.—, Branko Salzberger 32.— Slavko Rosenberg 13.30, Ervin Hercog 30.—, Milan Lehner 30.— Branko Kaufmann 19.—, Robert Lövenstein 7.—, Weiss Egon 88.—, Ženko Glücks 72.40, Teodor Blau 30.20, Teodor Büchler 34.70, Rihard Modjoroš 38.40, Slava Gewölb 34.20, Ljud. Demondschein 34.40, Lavoslav Ebenspanger 169.—, Erna Goldfinger 102.60, ili Pisker 40.—, Marko Rothmüller 30.10, Vlatko Zobel 27.—, Draga Zobel 35.—, Ladislav Herlinger 36.60, Zlata Kuh 54, Franjo Kaufmann 30.— 1485.30

Daruvar: Po Elli Rochlitz Slavko Pfeifer 25.— Artur Pfeiffer 20.—, Grete Kerpner 32.20, Karl Kerpner 14.— Ernö S.hwarz 13.50 104.70

1590.—

Kolonija Členov.

Zemun: Poslao Josef I. Elias. darovali u hramu po 10.— Solči Levi, Bukas J. Levi, po 5.— Rebeka Levi 25.—

Virovitica: Poslala Renée Rotter, darovaše po 20.— Heinr. Böhm, Moritz Schlesinger, Sigm. Weter, Anton Schäffer, Leop. Krauss, po 10.— Adolf Bing, Sam. Krauss, Ign. Schwarz 10.— Em, Schwarz. David Kohn 150.—

Bojište: Nadpor. Pavao Beck 20.—

Zagreb: Hinko Weiller-Sidi za pjesmu 4.— Vladko Donner sakupio gl. sab. arka 123.—, Karl Haslach na dobivenim kartama 23.—, Frischer dobitak na domino 8.—, Drag. Spitzer 5.— Na komersu 1.-XI. 8.— M. Reiner sab, arak 3.— Sabrano kod južine u kući Mošanski po 20.— Sabina Schreiber, Ella Mošanski, Rosa Szirmay, Mavro Szirmay, Alma Fuhrmann, po 10.— Valerija Fuhrmann 289.—

Gradec: Alfred Schrenger 10.— 10.—

Krarić; Simon Kron 6.— 6.—

Sarajevo: Poslao Moise I. Montilja Direktor Rechter 200.— prigodom proslave znamenitog događaja sakupljeno u užem krugu 150.— prinos sjela žid. nac. društva 146.40. Bukica Altaras sakupila kod vjenčanja Rose i Zadik Levi 43.80, Sal. Montilja i Mihael Levi 40.— Albert Sasson sakupio 10.60 590.80.

Derventa: Poslao Salamon Baruch, po 20, David Pesach, po 10.—, David Baruch, Blanka Gaon, Isidor L. Pesach, Anton Jelić, Samuel Kajon, Juno Zambiško po 5.— Begen Beganović, Zajko Hidanović Rasin Dervišagić, Alil Alilović, S. Bucalter, Salamon Baruch, Ilija Bilić, Moše Eskeuazy, Simha Baruch, po 4.— J. Buhalter, Marko Martić, Amalija Kirschenblum, Jakob Krjan, Memić i Pje-

ranović, Btlić i Dujaković, Hajra i Preradović. po 3.— Alija Beganović, Gregorhole i Strinić, Laruzi, Max Hartenstein, po 2.— Azriel J. Baruch i Mujo Avdagić 8.— 175.—

Djakovo M. M. 18.—

Travnik; Sakupio S. Elazar i Isak Konforti prigodom izleta u Jajce 64.—

Spjet: Poslao Sam. Altaras, darovali kod

tore Sam. Altaras 100.—, Isak Gaon 30.—, David Papo 25.—, po 20.— Moritz Albahari, N. Drutter, po 10.— David Papo, Šalom Finzi, Viktor Altaras, Haim M. Altaras, Moritz Albahari, Šalom Finzi, Aron Papo, po 5.— Viktor Altaras, Isidor Danitti, Adolf Gleicher, po 2.—

Moritz S. Papo i J. A. Altaras 284.—

Bjelina: Moritz Finzi, sakupio prigodom

jedne vesele večeri 352.—

1983.80

Nahla.

Vel. Kopanica: Josa Mandlović sabrao na svatovima svog brata Isidora sa Olgom Spitzer za Nahla Thau 530.—

Zagreb: Sakupljeno za Nahla Thau na „Beritmila“ Schneller 330.—,

na komersu u počast srb. časnicima cionistima 10./XI. 1918. sabrano 500.—

1360.—

Pregled.

Unišlo je dakle iz Hrvatske,

Slavonije i Dalmacije . . . K 5810.70

Iz Bosne i Hercegovine . . . K 3315.96

Iz garnizona i bojišta . . . K 276.—

Ukupno K 9402.66

Od 1./I. 1918. do 10./XI. 1918. unišlo je

ukupno K 115.677.

Ispravak.

U zadnjem broju izostavljeno je kod

„Masline“ specifikacija dar Malvine Bielitz

Zemun, 1 maslinu na ime majke Matilde

Bielitz 10.—. Nadalje bila je izostavljena

kod „Masline“ iz Banjaluke ova rečenica:

Sakupila Flora Lewy u kući Arona i Sa-

rine Saloma, prigodom slave Barmizve

svečanosti njihovog sina Princa, za gaj Joh,

Thau na ime „Kadimah“.

Za Jugoslaviju i Palestinu.

Razaslali smo svim povjerenicima dvi-

je vrsti sabirnih araka. Na jednom arku

sabiremo za financijski odsjek Narodnoga

Vijeća SHS, na drugom za obnovu Palestine.

Nadamo le, da će svaki Židov ovoj

dužnosti udovoljiti. Odmah na posao! Tko

brzo daje, dvostruko daje.

Bit će mnogih Židova, koji dadoše

svoj prinos za N. V. S. H. S., još prije

nego je započelo naše sabiranje. Molimo

naše povjerenike, da nam posebno dojavu

imena i prinose tih darovatelja, pa da od

njih uoberu jednake prinose za financijsko

obnovljenje Palestine.

Svakomu nije moguće, da aktivno sa-

radjuje kod osnivanja židovske države u

Palestini. Tu sreću uživa danas razmjerno

samo vrlo malen dio židovskoga naroda: Nu

svatko može, da prema svojim materijalnim

prilikama pridonese nočanih sredstava, da

se naša židovska država što prije i što

bolje uredi. Vidjet ćemo, hoće li naši

Židovi biti vrijedni, da su doživjeli ovo

veliko doba.

Povjerenici!

Ispraznite škrabice, povratite sa-

birne arke, pošaljite obračune i

doznačite novce.

Židovski kalendar.

28. listopada Erev Hanuka 24. Kislev

29. „ Pri dan Hanuke 25. „

30. „ Šabos — Hanuka 26. „

6. prosinac Osmi „ „ 3. tevet

13. „ Asara betevet 10. „

Darujte za tiskovni i nakladni fond

Tisak tiskare „MERKUR“, Ilica 33.